

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaohjelma vuodelle 2021

Ympäristölautakunta 9.2.2021

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Julkaisun nimi: Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaohjelma vuodelle 2021

Kuvat: Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen ympäristövalvonta

Keski-Uudenmaan ympäristökeskus

Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Tuusula

www.keskiuudenmaanymparistokeskus.fi

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Ympäristönsuojelulain säännöllinen valvonta	5
2.1	Valvottavat kohteet.....	5
2.2	Suunnitellut määräaikaistarkastukset.....	5
2.3	Vuosiraportit ja tarkkailutulokset	6
3	Maa-ainelain säännöllinen valvonta	7
3.1	Maa-ainesten ottoalueet	7
3.2	Suunnitellut määräaikaistarkastukset.....	7
3.3	Vuosiraportit ja tarkkailutulokset	8
4	Jätelain säännöllinen valvonta	9
4.1	Jätelain säännöllisen valvonnan kohteet	9
4.2	Rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonta	9
4.3	Muu jätelain mukainen säännöllinen valvonta	9
5	Muu valvonta	11
5.1	Vesilain valvonta	11
5.2	Vesihuoltolain valvonta	11
5.3	Muut ympäristövalvonnalle kuuluvat valvontatehtävät.....	11
5.4	Valvontayhteistyö	11
6	Valvonnan toteutumisen arviointi	12
Liitteet		13
	Liite 1. Suunnitelmallisen valvonnan kohteet toimialoittain	13

1 Johdanto

Ympäristönsuojelulain (YSL, 527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta ohjelma (valvontaohjelma). Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Ympäristönsuojeluasetuksen (YSA, 713/2014) 30 §:ssä on säädetty tarkemmin valvontasuunnitelman sisällöstä. Sen mukaan valvontaohjelmassa on oltava:

- 1) suunnitelma ohjelmakaudella toteutettavista eri tyyppisten luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista;
- 2) tiedot muista kuin 1 kohdassa tarkoitetuista säännöllisen valvonnan toimenpiteistä;
- 3) kuvaus edellisen kauden valvontaohjelman tavoitteiden toteutumisesta.

Valvontaohjelman laatimismenettely tulee kuvata ympäristönsuojeluasetuksen 28 §:n mukaisesti valvontasuunnitelmassa. Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on vahvistanut valvontasuunnitelman päätöksellään 9.2.2020.

Valvontaohjelmassa on kuvattu myös vuodelle 2021 suunniteltu maa-aineslain valvonta sekä jätelain suunnitelmallisen ja säännöllisen valvonnan toteuttaminen. Lyhyesti on myös kuvattu muu ympäristönsuojeluviranomaisen tekemä valvonta.

2 Ympäristönsuojelulain säännöllinen valvonta

2.1 Valvottavat kohteet

Ympäristövalvonnan vastuulle kuuluu 93 ympäristölupalaitoksen ja 90 rekisteröitävän toiminnan valvonta. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen toiminta-alueella ei ole vielä käsitelty yhtään yleisen ilmoitusmenettelyn mukaista ratkaisua. Maa-ainesten ottoa koskevien ympäristölupien valvonta tehdään osana maa-ainesvalvontaa ja tässä esitetty lupalaitosten lukumäärä ei sisällä maa-ainesten ottoon liittyviä ympäristölupia.

Taulukko 1. Säännöllisen valvonnan kohteet kunnittain vuonna 2021

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmi- järvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Ympäristölupalaitokset</i>	7	7	31	28	20	93
<i>Rekisteröitävä toiminta</i>	14	17	19	22	18	90
<i>Yhteensä</i>	21	24	50	50	38	183

Ympäristönsuojelulain säännöllinen valvonta perustuu laitoskohtaisesti tehtyyn riskinarviointiin. Riskiarvioinnin perusteella laitokset on jaoteltu neljään valvontaluokkaan. Lisäksi valvontaluokan x muodostavat laitokset, jotka tarkastetaan aina kun toiminta on käynnissä. Riskinarvioinnin perusteet ja valvontaluokkien määrittely on kuvattu valvontasuunnitelmassa.

Liitteenä 1 on esitetty suunnitelmallisen valvonnan laitokset ja valvontaluokkien vaihteluväli toimialoittain.

2.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset

Valvontaohjelman mukaisesti määräaikaistarkastuksia on suunniteltu tehtäväksi ympäristönsuojelulain säännöllisen valvonnan kohteisiin 90 kpl. Liitteenä 1 on esitetty suunnitellut määräaikaistarkastukset toimialoittain

Edellä mainittujen tarkastusten lisäksi tullaan vuoden 2021 aikana tekemään myös muutama toiminnan aloittamiseen ja lopettamiseen liittyviä tarkastuksia. Määräaikaistarkastus tullaan tekemään myös 2 - 5 ilmoituksenvaraiseen kohteeseen, joissa toiminta ovat kestoaltaan vähintään 6 kuukauden mittainen.

Taulukko 2. Suunnitellut määräaikaistarkastukset kunnittain vuonna 2021

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Ympäristölupalaitokset</i>	5	2	13	9	8	37
<i>Rekisteröitävä toiminta</i>	3	4	1	5	10	23
<i>Yhteensä</i>	8	6	14	14	18	60

2.3 Vuosiraportit ja tarkkailutulokset

Keskeinen osa laitosten säännöllistä valvontaa on vuosiraporttien ja tarkkailutulosten tarkastaminen. Säännölliseen maksulliseen valvontaan kuuluvat kaikki luparatkaisuissa määrättyjen tai lainsäädännössä säädettyjen raporttien ja tarkkailutulosten valvonta. Kaikissa uudemmissa luparatkaisuissa on jo tarkkailua ja raportointia koskevat määräykset. Toiminnan muutosta tai luvan muuttamista koskevissa ratkaisuissa tullaan valvontaedellytysten parantamiseksi vuosiraportointivelvollisuus ja tarvittavat tarkkailumääräykset lisäämään myös vanhoihin lupiin.

3 Maa-aineslain säännöllinen valvonta

3.1 Maa-ainesten ottoalueet

Maa-ainesten ottotoiminta keskittyy pääasiassa kiviainesten ottoon, joka edellyttää sekä maa-aineslain että ympäristönsuojelulain mukaisia lupia. Ympäristölupa saattaa sisältää myös muita luvanvaraisia toimintoja kuten maankaatopaikkatoimintaa. Maa-aineslupa ja ympäristölupa käsitellään nykyisin pääasiassa yhteislupana ja toimintaa myös valvotaan yhtenä kokonaisuutena. Osalla vanhemmista ottoalueista on edelleen voimassa kaksi erillistä lupaa. Valvonnan kannalta on kuitenkin luontevaa huolehtia näidenkin alueiden valvonnasta yhtenä kokonaisuutena. Tästä syystä nämä alueet on kirjattu valvontaohjelmaan yhteislupa-alueiksi.

Taulukko 3. Maa-ainesten oton valvonta kohteet vuonna 2021

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Yhteislupa-alueet</i>	0	1	13	2	2	18
<i>Muu ottotoiminta</i>	0	0	3	3	2	8
<i>Luvanvaraiset yhteensä</i>	0	1	16	5	4	26
<i>Kotitarveottoalueet</i>	0	0	10	8	10	28

Yhteislupien valvonta sisältää ympäristönsuojelulain mukaisen säännöllisen valvonnan ja maa-aineslain mukaisen valvonnan. Nämä toiminnat sijoittuvat ympäristöluvan riskipisteytyksen perusteella valvontaluokkiin 2 - 4. Maa-aineslupien valvontaluokat vaihtelevat 1 – 2 välillä. Lupien valvontatiheys muodostuu näistä lyhyemmän tarkastusvälin perusteella, joten toiminnat tullaan tarkastamaan vuosittain tai toinen vuosi. Luvanvaraiset maa-ainesten ottoalueet kuuluvat valvontaluokkiin 1 ja 2, joten ne tarkastetaan vuosittain tai joka toinen vuosi. Kotitarveottoalueiden jakamista valvontaluokkiin ei vielä ole tehty, mutta niissä tarkastustiheys tulee olemaan harvempi. Vuodelle 2021 ei ole suunniteltu tarkastuksia kotitarveottoalueille. Ympäristövalvonta jatkaa vuoden 2021 aikana kotitarveottoalueiden kartoittamista ja valvontaluokittamista.

3.2 Suunnitellut määräaikaistarkastukset

Vuonna 2021 maa-ainesten ottoalueille on suunniteltu yhteensä 22 määräaikaistarkastusta. Näiden tarkastusten lisäksi tullaan tekemään aloitustarkastuksia uuden toiminnan alkaessa ja ottotoiminnan loppuessa alueen lopputarkastuksia. Maa-aineslain mukaisesta valvonnasta laskutetaan vuosimaksut ja ympäristönsuojelulain mukaisista tarkastuksista laskutetaan taksan mukainen maksu, jos valvonta olennaisesti laajenee maa-aineslain mukaisesta tarkastuksesta.

3.3 Vuosiraportit ja tarkkailutulokset

Maa-aineslaki edellyttää vuosi-ilmoituksen tekemistä otetun maa-aineksen määrästä ja laadusta. Ilmoitus tehdään pääsääntöisesti sähköisesti Notto-tietokantaan. Ympäristöluvissa asetetaan yleensä erillinen vuosiraportointivelvollisuus. Tarkkailuvelvoitteita voi olla sekä maa-ainesuostuksessa että ympäristöluvassa. Keskeinen osa laitosten säännöllistä valvontaa on näiden vuosiyhteenvetojen ja tarkkailutulosten tarkastaminen. Maksulliseen valvontaan kuuluvat kaikki luparatkaisuissa määrättyjen tai lainsäädännössä säädettyjen raporttien ja tarkkailutulosten valvonta. Kaikissa uudemmissa luparatkaisuissa on jo tarkkailua ja raportointia koskevat määräykset. Toiminnan muutosta sekä luvan uudistamista tai muuttamista koskevissa ratkaisuisa tullessaan valvontaedellytysten parantamiseksi vuosiraportointivelvollisuus ja tarvittavat tarkkailumääräykset lisäämään myös vanhoihin lupiin.

Maa-ainesten ottotoiminnan valvomiseksi voidaan myös teettää mittauksia ottotoiminnan etenemisen valvomiseksi. Mittaukset tilataan ulkopuoliselta asiantuntija taholta. Vuodelle 2021 ei ole suunniteltu tarkastusmittauksia.

4 Jätelain säännöllinen valvonta

4.1 Jätelain säännöllisen valvonnan kohteet

Jätelain säännöllisen valvonnan suunnitteluvollisuus koskee rekisteröitäviä toimintoja ja jätteen kansainvälisiä siirtoja. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen suunnittelee rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonnan, johon kuuluvat jätteen keräystoimintaa tekevät yritykset ja hyötyjätepisteet. Omassa tarkastustoiminnassaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toteuttaa myös Suomen ympäristökeskuksen laatimaa kansainvälisten jätteesiirtojen valvontasuunnitelmaa. Suunnitteluvollisuuden ulkopuolelle jää jätelain säännöllisestä valvonnasta vaarallisia jätteitä tuottava toiminta, joka kuitenkin on otettu osaksi tätä ohjelmaa.

Taulukko 4. Jätelain säännöllisen valvonnan kohteet vuonna 2021

	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä
<i>Keräystoiminta</i>	2	2	5	2	2	13
<i>Hyötyjätepiste</i>	55	30	27	39	88	239
<i>Toiminta, jossa syntyy vaarallisia jätteitä</i>	n. 450	n.250	n.250	n.400	n.350	n.1700

4.2 Rekisteröitävän jätteen keräystoiminnan valvonta

Rekisteröityjen jätteen kerääjiä on Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen alueella kolmetoista. Näistä osaan liittyy myös jätteen kansainvälisten siirtojen valvontaa. Vuonna 2021 valvontatarkastuksia on suunniteltu tehtäväksi kahdeksan, jotka tullaan suuntaamaan riskinarvioinnissa suurimmat riskipisteet saanneisiin toimintoihin.

Hyötyjätepisteitä valitaan valvottavaksi kunnittain. Jos pisteitä on paljon, tehdään valvottavien kohteiden määrittäminen satunnaisotannalla. Kaikkien keräystoimijoiden samalla hyötyjätepisteellä olevat keräysastiat tarkastetaan samanaikaisesti.

4.3 Muu jätelain mukainen säännöllinen valvonta

Valvontaa on ollut tarpeen priorisoida siten, että jätelain säännölliseen valvontaan ei ole ollut mahdollista kohdistaa merkittäviä valvontaresurseja. Tarkastuksia tullaan tekemään valvontaprojektina sekä toimenpidepyyntöjen ja kirjallisten vireillepanojen perusteella.

Säännöllisen valvonnan kohteet eivät ole vaarallisia jätteitä tuottavan toiminnan osalta ympäristövalvonnan tiedossa ja vuonna 2019 on saatu kartoitettua osa pisteistä, mutta edelleenkin kartoituksessa on paljon puutteita. Vaarallisia jätteitä tuottavaa toimintaa on aiempina vuosina tarkastettu toimialakohtaisina valvontaprojekteina. Vuosina 2016 ja 2017 valvontaprojektit on kohdistettu autokorjaamoalalle. Vuonna 2018 ja 2019 ei ehditty tekemään valvontaprojektia. Vuonna 2020 valvontaprojekti jäi tekemättä korona-pandemian vuoksi. Vuonna 2021 tehdään

valvontaprojekti pohjavedensuojelun kannalta merkityksellisiin kohteisiin. Projekti toteutetaan epidemiatilanteen sen salliessa erikseen laadittavan suunnitelman mukaisesti. Valvonta tullaan kohdentamaan joko toimialan tai aluerajauksen perusteella.

5 Muu valvonta

5.1 Vesilain valvonta

Valvontaa on ollut tarpeen priorisoida siten, että vesilain kohteita tarkastetaan vuonna 2021 vain toimenpidepyyntöjen ja kirjallisten vireillepanojen perusteella.

5.2 Vesihuoltolain valvonta

Vesihuoltolain mukainen valvonta tullaan tekemään vuonna 2021 kirjallisten vireillepanojen perusteella.

5.3 Muut ympäristövalvonnalle kuuluvat valvontatehtävät

Viemäriverkoston ulkopuolisten alueiden jätevesienkäsittelyjärjestelmien valvonta ollaan aloittamassa vuoden 2021 aikana laadittavan erillisen suunnitelman mukaisesti. Valvonta tullaan kohdentamaan riskiperusteisesti pohjavesi- ja ranta-alueille, joissa on ollut voimassa jätevesijärjestelmien uudistamisvelvollisuus. Valvonnan laajuus suunnitellaan siten, että vuosittain otetaan valvottavaksi kohteita valvontaan käytössä olevien resurssien puitteissa.

5.4 Valvontayhteistyö

Uudenmaan ELY-keskuksen valvontavastuulla olevien laitosten tarkastuksiin osallistutaan vuonna 2020 työtilanteen sen salliessa. Keravan kaupungin siisteyskierrokselle osallistutaan. Teollisuusjätevesiä koskevia yhteistarkastuksia tehdään tarvittaessa vesihuoltolaitosten kanssa ja samalla voidaan tarkastaa toimintoja laajemmaltikin. Ympäristövalvonta antaa muille viranomaisille virka-apua tarvittaessa.

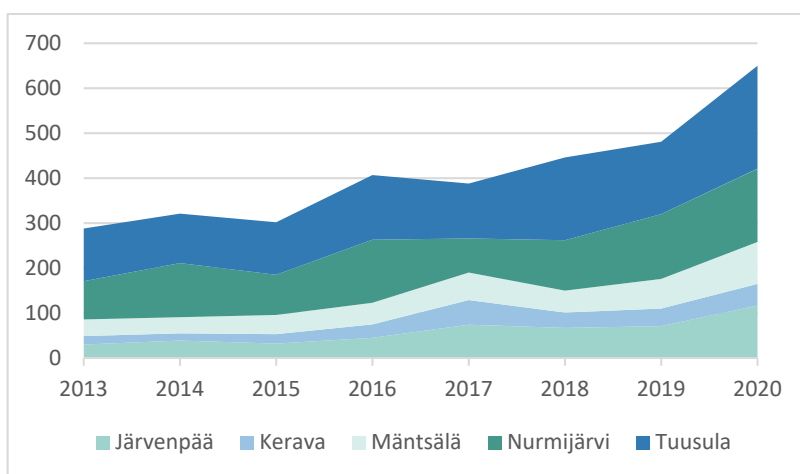
6 Valvonnan toteutumisen arviointi

Korona-pandemian aiheuttamista erityisjärjestelyistä huolimatta ympäristölupalaitosten ja rekisteroitävien laitosten tarkastukset pystyttiin toteutuneet pääosin suunnitellusti. Valvontaohjelman toteutumisaste oli 81 %:a. Valvontakohteet ovat pääsääntöisesti toimineet lupaehtojen mukaisesti. Maa-ainesten oton valvontaa on vuonna 2020 pystytty hoitamaan valvontaohjelman mukaisesti. Maa-ainesten ottoalueet ovat pääasiassa olleet maa-aineslupien mukaisia. Vuonna 2020 on kalliokiviaineksen ottamisesta tullut poikkeuksellisen paljon haittailmoituksia, joiden selvittämiseen valvontaviranomaiselta on mennyt poikkeuksellisen paljon aikaa.

Jätelain säännöllisen valvonnan kohteiden kartoitusta ei vuonna 2020 ehditty jatkamaan ja tiedot ovat tältä osin edelleen puutteelliset. Toiminnat, joissa syntyy vaarallista jätettä, kuuluvat jätelain säännöllisen valvonnan piiriin, mutta eivät ole rekisteröintivelvollisia eikä niistä ole siksi kattavaa tietoa. Rekisteröivät jätteiden keräystoiminnat ovat pääsääntöisesti tehneet rekisteröinti-ilmoitukset ja nämä toiminnot ovat nyt hyvin tiedossa. Jätteenkeräystoimintaa ja hyötyjätepisteistä tarkastuksia ei pystytty tekemään suunniteltua määrää. Suunniteltua vaarallisten jätteiden valvontaprojektia ei vuonna 2020 koronatilanteen vuoksi tehty. Jätelain valvontaa tehtiin vuonna 2020 pääasiassa toimenpidepyyntöjen tai vireillepanojen perusteella.

Vesilain valvonta on perustunut pääsääntöisesti kirjallisiin vireillepanoihin. ELY-keskuksen kanssa on sovittu, että vesilain mukaisesti luvanvaraisia toimintoja valvoo ELY-keskus. Vesilain lupia on kuitenkin valvottu osana ympäristö- ja maa-aineslupien valvontaa kohteissa, joilla on myös vesilain mukainen lupa.

Valvonnan voimavaroja on vuonna 2020 jouduttu kohdentamaan edelleen paljon toimenpidepyyntöjen käsittelyyn. Toimenpidepyyntöjen määrä kasvoi aiempiin vuosiin nähden merkittävästi. Kun aiempina vuosina toimenpidepyyntöjen määrä on vaihdellut 300 - 400 välillä. Kirjattiin vuonna 2020 toimenpidepyyntöjä 650 kappaletta. Suhteellisesti eniten kasvoi Järvenpään kaupungin alueelta tehdyt ilmoituspyynnöt. Karttapohjainen ilmoitusjärjestelmän kautta vastaanotettiin 24 % loppuvuoden toimenpidepyynnöistä ja päivystyspuhelimessa 34 %.

Kuva 1. Toimenpidepyyntöjen määrän kehittyminen vuodesta 2013 vuoteen 2020.

Liitteet

Liite 1. Suunnitelmallisen valvonnan kohteet toimialoittain

Laitokset	Järvenpää	Kerava	Mäntsälä	Nurmijärvi	Tuusula	Yhteensä	Valvontaluokat	Määräaikais- tarkastukset
Metalliteollisuus	1	0	0	0	3	4	3	3
Energian tuotanto								
Luvanvaraiset	0	0	0	0	1	1	4	0
rekisteröitävät	1	6	4	3	4	18	4	2
Jakeluasetmat ja polttoaineiden valmistus ja varastointi							1-4	
Luvanvaraiset	1	0	0	1	1	3		1
rekisteröitävät	9	9	10	17	11	56		19
Maa-ainesten otto	0	1	16	5	4	26	1-2	22
Muu kuin maa-ainesten ottoon liittyvä murskaus	0	0	0	0	1	1	4	0
Mineraalituotteiden valmistus							3-4	
Luvanvaraiset	2	0	3	5	4	14		5
rekisteröitävät	0	0	0	0	1	1		1
Elintarvikkeiden tai rehujen valmistus	1	4	0	1	0	6	4	2
Eläinsuojat tai kalankasvatus	0	0	13	5	1	19	2-4	10
Liikenne	0	0	3	4	0	7	4	3
Jätteiden ammattimainen tai laitoksen käsittely	1	2	8	11	8	30	2-4	11
Muu ympäristöluvanvarainen toiminta	0	0	2	0	1	3	3-4	1
YSL 27 §:n mukaiset kohteet	1	1	2	1	0	5	3-4	1
Asfalttiasemat	0	0	4	1	2	7	3-x	0
Haituvia orgaanisia yhdisteitä käyttävä toiminta	2	1	0	0	0	3	3-4	1
Kemialliset pesulat	2	1	1	1	0	5	4	0
Rekisteröitävä jätelain ammattimainen keräys	2	2	5	2	2	13	3-4	8
Yhteensä	23	27	71	57	44	222	Yhteensä	90

Keski-Uudenmaan
YMPÄRISTÖKESKUS